

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»**

Кафедра освітньої політики

**Програма підвищення кваліфікації
вчителів закладів загальної середньої освіти з
впровадження Державного стандарту базової середньої
освіти**

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні кафедри освітньої політики
(протокол № від 20.06. 2021 р.)

Завідувач кафедри

О.І.Шиян

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(протокол № від 2021 р.)

Голова науково-методичною ради

П.К.Хобзей

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Найменування: Програма підвищення кваліфікації тренерів-педагогів з впровадження Державного стандарту базової середньої освіти. Програму розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти «Нова українська школа: адаптаційний цикл базової середньої освіти»

Розробники: завідувач кафедри освітньої політики, доктор наук із держ-управління, професор Шиян О.І., кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри освітньої політики Хобзей П.К., кандидат політичних наук, доцент кафедри освітньої політики Чушак Х.Я., викладач кафедри освітньої політики Пазюк С.З., старший викладач кафедри педагогіки Палюшок Л.В., завідувач кабінету дистанційного навчання Гарматій Ю.П., завідувачка центру підтримки інклюзивного навчання Кузь Г.Б., старша викладачка кафедри практичної психологіка Єфімова С.

Мета: розвиток загальних і професійних компетентностей вчителів 5-6-х класів (у тому числі вчителів класів (груп), в яких діти навчаються мовами національних меншин), необхідних для організації навчання, виховання і розвитку учнів відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” та на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898.

Вид: навчання за програмою підвищення кваліфікації в тому числі участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо.

Напрямок:

- професійна діяльність вчителя (формування ключових компетентностей відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»;
- оцінювання результатів навчання, методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів, зокрема впровадження діяльнісних, ігрових методів навчання тощо);
- організація інклюзивного навчання;
- використання цифрових технологій та технологій дистанційного навчання.

Обсяг: 24 години.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очна, очно-дистанційна, дистанційна (у випадку карантаних обмежень).

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

управлінська - здатність ефективно здійснювати управлінську діяльність в умовах розбудови нової української школи; уміння управляти освітньою діяльністю, планувати і організовувати роботу закладу та його розвиток; реалізовувати освітню політику закладу освіти відповідно до вимог і стандартів державної політики в сфері освіти, уміння аналізувати нормативні документи

професійно-педагогічна – обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології, методик, інноватики для створення освітньо-розвивального середовища;

інформаційно-комунікаційна - здатність ефективно працювати з інформацією, забезпечувати ефективні комунікації в колективі, застосовувати різні способи взаємодії з колективом та окремими працівниками, представниками урядових структур; уміння шукати, аналізувати та відбирати необхідну інформацію, перетворювати, зберігати та передавати її.

інклюзивна - обізнаність щодо створення безпечного інклюзивного освітнього середовища, вміння здійснювати педагогічну підтримку учнів з особливими освітніми потребами.

Місце (місця) надання освітньої послуги: заклади загальної середньої освіти

Очікувані результати навчання:

- обізнанні щодо моделювання змісту навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів;
- вміють планувати освітній процес;
- формують та розвивають в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей;
- здійснюють оцінювання, аналіз і моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу;
- використовують діяльнісні, зокрема ігрові, методи навчання;
- обізнані щодо створення безпечного інклюзивного освітнього середовища;
- здійснюють педагогічну підтримку учасників освітнього процесу;
- вміють використовувати сучасні електронні (цифрові) освітні ресурси, технології дистанційного навчання в організації освітнього процесу.

Вартість (у разі встановлення): за кошти освітньої субвенції відповідно до Постанови КМУ від 4 квітня 2018 р. N 237 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа»

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Інтеграційно-мотиваційне заняття

Тема 1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою навчання.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Модуль 1. Впровадження Нової української школи на рівні базової середньої освіти.

Концепція Нової української школи. Мета і ключові компоненти Концепції Нової української школи. Педагогіка партнерства, дитиноцентризм. Сутнісні ознаки компетентностей. Розвиток ключових компетентностей. Наскрізні вміння як основа для формування компетентностей. Компетентнісний підхід у навчанні.

Структура Державного стандарту базової середньої освіти. Ціннісні орієнтири базової середньої освіти. Адаптаційний цикл базової середньої освіти: як забезпечити комфортний і ефективний перехід від початкової до базової освіти. Мета та компетентнісний потенціал освітніх галузей, обов'язкові результати навчання учнів різних освітніх галузей (загальний огляд).

Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти. Роль міжособистісної взаємодії і роботи в команді для формування і реалізації спільної цілі. Автономія закладів освіти в організації освітнього процесу. Освітня програма закладу освіти. Навчальний план. Модельна навчальна програма, її зміст та структура. Розроблення навчальної програми (загальні принципи і підходи). Планування освітньої діяльності. Академічна свобода вчителя в реалізації змісту освіти.

Час за робочою навчальною програмою: П-6

Тема 1. Реалізація компонентів Нової української школи в практиці роботи освітнього закладу.

1. Компоненти НУШ: на переході від початкової до базової освіти.
2. Покроковий план реалізації компонентів НУШ в освітньому закладі.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Тема 2. Підходи до створення освітньої програми закладу освіти.

1. Загальні принципи та підходи до створення освітньої програми.
2. Роль міжособистісної взаємодії і роботи в команді для формування і реалізації спільної цілі.
3. Інтеграція цінностей та ідей НУШ в освітню програму.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Тема 3. Адаптаційний цикл базової середньої освіти: як забезпечити комфортний і ефективний перехід від початкової до базової освіти

1. Забезпечення підтримки та добробуту учнів.
2. Додаткові компоненти освітньої програми закладу освіти.
3. Річний план переходу учнів з початкової до базової освіти.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Модуль 2. Створення освітньої програми закладу освіти.

Компетентнісний потенціал освітньої галузі. Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів. Огляд модельних навчальних програм освітньої галузі. Врахування особливостей освітніх галузей, визначених Державним стандартом

базової середньої освіти, при розробленні навчальних програм. Визначення послідовності досягнення результатів навчання учнів з навчального предмета (інтегрованого курсу). Опис змісту навчального предмета (інтегрованого курсу) та видів навчальної діяльності учнів. Особливості реалізації різних видів навчальної діяльності в освітньому процесі. Планування навчальних занять на основі навчальних програм, затверджених педагогічною радою закладу освіти. Використання методик і технологій навчання, виховання і розвитку учнів для досягнення очікуваних результатів навчання освітньої галузі.

Час за робочою навчальною програмою: П-6

Тема 1. Освітня програма закладу освіти (загальні принципи і підходи). Автономія закладів освіти в організації освітнього процесу.

1. Поняття освітньої програми. Структура освітньої програми.
2. Нормативні вимоги щодо її змісту.
3. Автономія ЗЗСО у створенні освітньої програми

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Тема 2. Розроблення освітньої програми школи. Навчальний план. Модельна навчальна програма, її зміст та структура.

1. Симулятор навчального плану школи
2. Модельна навчальна програма, її зміст та структура.
3. Розроблення освітньої програми школи. Навчальний план.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Тема 3. Роль міжособистісної взаємодії і роботи в команді для формування і реалізації спільної цілі. Академічна свобода вчителя в реалізації змісту освіти.

1. Роль міжособистісної взаємодії і роботи в команді для формування і реалізації спільної цілі.
2. Академічна свобода вчителя в реалізації змісту освіти.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Модуль 3. Оцінювання результатів навчання учнів у Новій українській школі. Освітні технології Нової української школи.

Основні види оцінювання результатів навчання учнів.

Визначення спільно з учнями об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей; надання ефективного зворотного зв'язку; забезпечення активної участі учнів у процесі пізнання; визначення спільно з учнями критеріїв оцінювання виду роботи, виду діяльності; формування умінь учнів аналізувати власну діяльність (рефлексія); коригування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання.

Важливість надання учителем зворотного зв'язку учням в усній і письмовій формах. Методи отримання вчителем зворотного зв'язку щодо сприймання та розуміння учнями навчального матеріалу.

Самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

Етичні принципи та вимоги законодавства щодо академічної доброчесності під час оцінювання результатів навчання учнів, механізми її забезпечення.

Освітні технології, які застосовуються в Новій українській школі (проблемне навчання, кооперативне навчання, проєктне навчання тощо). Діяльнісний підхід як один із основних принципів Нової української школи. Компетентнісний потенціал діяльнісних методів навчання. Проєктна діяльність як спосіб реалізації діялісного підходу. Баланс ініціатив педагога та учнів під час реалізації проєктної роботи.

Час за робочою навчальною програмою: П-6

Тема 1. Формувальне оцінювання: поняття та елементи. Техніки формувального оцінювання.

1. Сучасні світові підходи до оцінювання. Оцінювання для навчання та оцінювання як навчання.
2. Формувальне оцінювання в українській освіті. Нова українська школа і оцінювання.
3. Відмінності формувального оцінювання від інших підходів до оцінювання.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Тема 2. Визначення навчальних цілей, узгодження критеріїв разом із учнями. Методи зворотного зв'язку.

1. Визначення спільно з учнями об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей.
2. Визначення спільно з учнями критеріїв оцінювання виду роботи, виду діяльності.
3. Надання педагогом ефективного зворотного зв'язку.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Тема 3. Освітні технології, які застосовуються в Новій українській школі.

1. Компетентнісний потенціал діялісних методів навчання. Розвиток наскрізних умінь через підбір відповідних форми роботи.
2. Підбір доцільних інтерактивних методів задля формування компетентностей та вмінь учнів.
3. Кооперативне навчання: як навчати самостійно вчитися.
4. Проєктний підхід: зростання суб'єктності учня.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Модуль 4. Використання цифрових технологій та технологій дистанційного навчання.

Класифікація електронних (цифрових) освітніх ресурсів. Використання веборієнтованих сервісів під час навчання у закладах загальної середньої освіти. Поняття електронного (цифрового) освітнього середовища. Огляд систем управління навчанням. Відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси: [Всеукраїнська школа онлайн](#) та інші. Організація освітнього процесу з використанням цифрових технологій та електронних (цифрових) освітніх ресурсів (у тому числі під час дистанційного навчання). Використання цифрових технологій та електронних освітніх ресурсів для оцінювання результатів навчання. Персоналізація користувачів у системах управління навчанням, планування і відстеження навчальної діяльності та поступу. Створення та розміщення

навчальних матеріалів за допомогою системи управління навчанням для підтримки освітнього процесу.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Тема 1. Використання веборієнтованих сервісів під час навчання у закладах загальної середньої освіти.

1. Нормативні документи щодо організації дистанційного навчання. Вимоги санітарного регламенту.
2. Огляд та критерії вибору освітнього середовища.
3. Огляд та класифікація онлайн-ресурсів та мобільних додатків
4. Змішане навчання.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Модуль 5. Особливості впровадження інклюзивного навчання та реалізація педагогічної підтримки учнів з особливими освітніми потребами на рівні базової середньої освіти.

Організація інклюзивного навчання на рівні базової середньої освіти. Основні завдання та ролі членів команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в умовах базової середньої освіти. Роль батьків як членів команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в умовах базової середньої освіти.

Поняття про педагогічну підтримку учнів. Роль вчителя на першому рівні підтримки учнів: загальна підтримка учнів в умовах інклюзивного навчання. Поняття про універсальний дизайн у навчанні. Застосування диференційованого підходу до планування навчальних завдань, методів навчання і навчальних матеріалів, способів і форм оцінювання результатів навчання учнів.

Загальношкільний підхід до створення безпечного, інклюзивного освітнього середовища.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Тема 1. Організація підтримки та супроводу учасників освітнього процесу на рівні базової середньої освіти.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної роботи

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації та внесення коректив у методику роботи зі слухачами курсів.

Результат навчання вчителі знають державний стандарт, ознайомлені з типовою навчальною програмою, вміють обирати модельні програми, володіють знаннями про підтримку учасників освітнього процесу та вміють використовувати цифрові технології та працювати в умовах дистанційного навчання.

ІІІ. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

<i>Назви тем</i>	<i>Кількість годин</i>			
	<i>Усього</i>	<i>Лекції</i>	<i>Прак-тичні</i>	<i>Тренінги</i>
Інтеграційно-мотиваційне заняття	2		2	
Модуль 1. Впровадження Нової української школи на рівні базової середньої освіти.	6		6	
Тема 3. Реалізація компонентів Нової української школи в практиці роботи освітнього закладу.			2	
Тема 4. Підходи до створення освітньої програми закладу освіти.			2	
Тема 5. Адаптаційний цикл базової середньої освіти: як забезпечити комфортний і ефективний перехід від початкової до базової освіти			2	
Модуль 2. Створення освітньої програми.	6		6	
Тема 1. Автономія закладів освіти в організації освітнього процесу. Освітня програма закладу освіти (загальні принципи і підходи).			2	
Тема 2. Роль міжособистісної взаємодії і роботи в команді для формування і реалізації спільної цілі. Академічна свобода вчителя в реалізації змісту освіти.			2	
Тема 3. Розроблення освітньої програми школи. Навчальний план. Модельна навчальна програма, її зміст та структура.			2	
Модуль 3. Оцінювання результатів навчання учнів у Новій українській школі. Освітні технології Нової української школи.	6		6	
Тема 1. Формувальне оцінювання: поняття та елементи. Техніки формувального оцінювання.			2	
Тема 2. Визначення навчальних цілей, узгодження критеріїв разом із учнями. Методи зворотного зв'язку.			2	
Тема 3. Освітні технології, які застосовуються в Новій українській школі.			2	
Модуль 4. Використання цифрових технологій та технологій дистанційного навчання.	2		2	
Тема 1. Використання веборієнтованих сервісів під час навчання у закладах загальної середньої освіти.	2		2	

Модуль 5. Особливості впровадження інклюзивного навчання та реалізація педагогічної підтримки учнів з особливими освітніми потребами на рівні базової середньої освіти.	2		2	
Тема 1. Організація підтримки та супроводу учасників освітнього процесу на рівні базової середньої освіти.	2		2	
Разом	24		24	

ВИКОРИСТАНА ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові документи

1. Конституція України.
2. Закон України «Про охорону дитинства».
3. Закон України «Про ратифікацію Конвенції про права осіб з інвалідністю і Факультативного протоколу до неї».
4. Закон України «Про освіту».
5. Закон України «Про повну загальну середню освіту».
6. Указ Президента України від 13 грудня 2016 року №553/2016 «Про заходи, спрямовані на забезпечення додержання прав осіб з інвалідністю».
7. Постанова Кабінету Міністрів України «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» від 30 вересня 2020 року.
8. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання професійного розвитку педагогічних працівників» від 29 липня 2020 року. №672.
9. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» від 21 серпня 2019 року № 800, із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 року №1133.
10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» від 21 лютого 2018 року №87 (у редакції від 24 липня 2019 року № 688).
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року №779 «Про організацію інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти».
12. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання створення ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти та інклюзивно-ресурсних центрів» від 22 серпня 2018 року №617.
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2017 року №88 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами».
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року №545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр». Постанова Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 року №872 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах».
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 червня 2000 року №963 «Про затвердження переліку посад педагогічних та науково-педагогічних працівників».

16. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року» від 14 грудня 2016 року №988-р.

17. Наказ Міністерства освіти і науки України від 19 лютого 2021 року №235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти».

18. Наказ Міністерства освіти і науки України від 30 листопада 2020 року №1480 «Про затвердження методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти».

19. Наказ Міністерства освіти і науки України «Деякі питання дистанційного навчання» від 8 вересня 2020 року № 1115, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 року за № 941/35224.

20. Наказ Міністерства освіти і науки України від 25 червня 2018 року №677 «Про затвердження Порядку створення груп подовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти».

21. Наказ Міністерства освіти і науки України від 08 червня 2018 року №609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти».

22. Наказ Міністерства освіти і науки України від 23 квітня 2018 року №414 «Про затвердження Типового переліку допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в закладах освіти», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 11 квітня 2018 року №582/32034.

23. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» від 25 квітня 2013 року №466, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30 квітня 2013 року за №703/23235.

24. Наказ Міністерства освіти і науки України від 06 грудня 2010 року №1205 «Про затвердження Типових штатних нормативів закладів загальної середньої освіти».

25. Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України «Про затвердження професійного стандарту за професіями “Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)”» від 23 грудня 2020 року № 2136.

26. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25 вересня 2020 року №2205 «Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти».

Листи Міністерства освіти і науки України

1. Лист Міністерства освіти і науки України від 25 вересня 2012 року №1/9-675 «Щодо посадових обов'язків асистента вчителя».

Основна література

1. Абетка інклюзивності і толерантності : науково-популярне видання / ГО «Соціальна синергія». К. : Видавництво «Теза», 2020. 30 с.
2. Безпечна і дружня до дитини школа в контексті реформи «НУШ» / В. Пономаренко, Т. Воронцова, О. Сакович та ін. Київ : Алатон, 2020. 64 с.
3. Директору про роботу вчителів в умовах інклюзивного навчання : модель педагогічної підтримки / О. Федоренко, І. Горбенко // Практика управління закладом освіти. 2020. № 12. С. 42-47.
4. Дистанційне навчання : виклики, результати та перспективи. Порадник. З досвіду роботи освітян міста Києва : навч.-метод. посіб. / Упоряд. : Воротникова І. П., Чайковська Н. В. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 456 с.
5. Дистанційне та змішане навчання в школі. Путівник / Упоряд. Воротникова І. П. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 2020. 48 с.
6. Диференційоване викладання в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. Колупасової А. А. Київ : Видавнича група «А.С.К.», 2012. 124 с.
7. Запитання на уроці: Навіщо? До кого? Як і про що? : метод. посіб. для вчителів загальноосвітніх шкіл. О.Пометун. Київ, 2019. 96 с.
8. Інклюзивна освіта : навч. посіб. / Порошенко М. А. К. : ТОВ «Агенство «Україна», 2019. 300 с.
9. Інклюзивне навчання в закладах загальної середньої освіти : керівництво для тренерів : навч.-метод. посіб. Київ, 2018. 174 с.
10. Нова українська школа : поради для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208 с.
11. Практика асистента педагога : міжнародний й український контекст : результати дослідження / Федоренко О. Ф., Мартинчук О. В., Софій Н. З., Найда Ю. М. та ін. К. : ФОП Парашин, 2020. 112 с.
12. Розвиток критичного мислення / Наталія Харченко. Серія книг Бібліотека «Шкільного світу», 2018. 120 с.
13. Теорія і практика оцінювання навчальних досягнень: навч.-метод. посіб. За наук. ред. О. І. Щербак. Івано-Франківськ, «Лілея НВ», 2014. 136 с.
14. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі : навч.-метод. посіб. О.Пометун. Київ, 2020. 104 с.
15. Як зробити онлайн-уроки інклюзивними : практичні рекомендації / упорядники Н. Софій, О. Федоренко, 2021. 25 с.

Електронні ресурси

1. Біла книга «Діяльнісний підхід у школі» / Рейчел Паркер, Бо Стерн Томсен. URL: https://www.legofoundation.com/media/2866/wp_діяльнісний-підхід-у-школі-_learning-through-play-at-school_ua.pdf
2. Електронна бібліотека Всеукраїнського фонду «Крок за кроком». URL: www.ussf.kiev.ua.

3. Освіта дітей з особливими потребами / сайт Міністерства освіти і науки України України.
URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/dityam-z-osoblivimi-potrebam>.
4. Публікації Українського інституту розвитку освіти.
URL: <https://uied.org.ua/publikaczii/>.
5. Організація дистанційного навчання. Методичні рекомендації : метод. посіб. / А. Лотоцька, О. Пасічник. 2020. URL: <http://surl.li/ckqz>.